

1. Dav: Vogel Diff. an creatio Mundi ex lumine nature demonstrari queat. 1704.
2. Chr. Mascevoj Diff. ex Gen. I. vi. 1723.
3. Joachi Hildebrandi Diff. de creatione universi 1687.
4. Berth. Derschow Diff. de immortalitate primi hominis. 1629
5. Christ. Mascevoj Diff. de voluntate Adam 1710
6. Joh: Hurelmanni Diff. de lapsu primorum parentum. 1637.
7. Mart. Corseh Diff. II, de fluvio paradisi. 1706.
8. Aug: Pfeifferi, Diff. de homicidio Lamechi. 1671.
9. Christ. Neubaur Diff. de signo quod Deus Caini posuit. 1672.
10. Joh. phil. Pfeifferi Diff. de homicidio Lamechi. 1670

DISPUTATIONEM PHILOLOGICAM
IN

EXODI CAPITIS SEXTI VERSICULUM TERTIUM:

וַאֲרִיזָה אֶל אֲחֵיהֶם אֵל יִצְחָק וְאֵל יַעֲקֹב בְּנֵי
שָׂרֵי וְשֵׁמִי יִהְיֶה לָא נִדְעֵתִי לָהֶם :

AMPLISSIMÆ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ
CONSENSU

VENTILABUNT
PRÆSES

M. FRIDERICUS VON SCHÆWEN
ET

RESPONDENS

HENRICUS CHRISTOPHORUS
Wilhelm Reg. Pruff.

IN AUDITORIO PHILOSOPHICO

A. R. O. clb lccc xxi. DIE XXI. MAJI AB HORA VIII. AD XI.

REGIMONTII, LITTERIS REUSNERIANIS.

VIRIS,
Maxime Reverendo atque Excel-
lentissimo

JOHANNI
JACOBO
QVANDT,

S. S. Theol. Doctori, ejusque Pro-
fessori designato Ordinario Quarto Ce-
leberrimo, S. Regiæ Majestatis in Borussia
Concionatori Aulico supremo Fa-
cundissimo, & Consistorii Sambi-
ensis Consiliario Gra-
vissimo,

Præceptori suo atque Evergetæ quovis observantiæ cultu
Suspiciendo,

Ac

Præ-Nobilissimo Consultissimoque

CORNELIO

HOOFMANNO,

J.U. Doctore Celebri, simulque

Mercaturæ Peritissimo,

Fautori suo ac Mæcenati Honoratissimo,

*Dissertationem hanc Philologicam
cum sincero
omnigenæ prosperitatis voto,
mente manique pia
dedicat.*

RESPONDENS.

§. I.

X dicto in Rubro præsentis Dissertationis nostræ allegato facile quis judicaret, nomen יהוה Patriarchis ignotum profus fuisse, quia in ejus hemistichio posteriori qvoad litteram expresse dicitur, DEum Abrahamo, Isaaco & Jacobo nomine suo יהוה non innotuisse, prout etiam hujus intuitu quondam D. LUCAS OSIANDER in *Bibliis suis* ad verfum nostrum controversum, aliique, a B. AUGUSTO PFEIFFERO Centuria I, *Dubiorum Vexatorum*, Loco LXXXVI, num. 1. p. m. 115, citati, revera ita statuerunt. Hinc Philologiam amantes illud varie explicare conati sunt.

§. II.

JOHANNES BUXTORFIUS, Filius, *Dissertatione V. Philologico-Theologicarum*, quæ est de *Nominibus DEI Ebrais*, Thef. XVII, pag. 250, & seq. existimat, Patriarchas nomen יהוה perspectum quidem habuisse, sed vim ejus & efficaciam non fatis intellexisse, neque adeo claram DEI cognitionem ex eo fuisse affecutos. Quare loco citato verba Mosis sic vertit: *Apparui Abrahamo, Isaaco & Jacobo, in EL SCHADDAI & nomine meo יהוה, neque tamen notus factus sum illis.* In Accentuationem autem fundamentum sententiæ magni alias Philologi hujus, ipsaque versio illa impingunt. Enimvero constat ex Accentuatione, quod in libris S. Scripturæ Prosaicis, unusquisque versus prolixior in duo hemistichia sit divisus, quorum prius Imperator Athnachus regulariter absolvit.

A

Quæ

2
Quæ itaque voces post Athnachum ponuntur, istæ non amplius ad prius, sed posterius hemistichium versus pertinent. Atqui voces ושמי יהוה in loco controverso post Athnachum occurrunt. Ergo non construenda ista sunt cum præcedentibus כאל שדי, verum cum sequentibus לה נודעתי לה, hac ratione: *sed nomine meo יהוה non notus factus sum illis.*

§. III.

Maxime Reverendus D. DANZIUS, *Theologus & Philologus Jenensis Celeberrimus*, in interprete suo *Ebræo-Chaldeo* cap. V. §. 231. p. 360. inque *eiusdem interpretis Ebræo-Chaldei Synopsi* c. V. §. 179. p. 224. cum aliis quibusdam, posterioris hemistichii dicti nostri adverbio negandi לה, cum admiratione quadam conjunctam vim interrogandi assignat, ut per *nonne, annon*, exponi debeat, ac sensus sit, DEum utique Patriarchis & nomine suo יהוה innotuisse. Jam negari non potest, ה interrogativum, quod particulæ לה præmittendum erat, aliquando in Codice Ebræo deesse, ceu inductione id probavit B. GLASSIUS Lib. IV. *Philol. Sacræ* Tract. I. Observ. I. de Pronomine præfixo ה, Nota III. col. m. 1149. ac seq. Quia tamen expositio ista emphasin, quæ in textu latet, quamve in subsequenti §. VI. monstrabimus, non exhaust, sed nihil amplius evincit, quam quod Patriarchæ nomen יהוה non ignoraverint, de quo nullum alioqui est dubium, ex hoc potissimum fundamento eam admittere vix quispiam poterit.

§. IV.

Clarissimus HENR. BENED. STARCK in *ביאורי המקרא* ad Exodi c. VI. v. 3. pag. 75. in dicto hoc controverso verbo ראה jurandi significationem tribuit,
pro-

3

pronomenque לרם non ad Patriarchas ; Abrahamum, Isaacum & Jacobum, verum ad posteros eorum, Israelitas, refert, ac putat, indicari in eo, DEum Ter Optimum Maximum ipsis quidem Patriarchis per אל שרי, quinimo per יהוה quoque, jurasse, sed posteris eorum, Israelitis, non item. Jam vero his per nomen suum יהוה jurare, quod eos ex terra Ægypti certe educturus sit. Eapropter, vestigia Excell. MATTHÆI HILLERI, S. S. Theol. Græcæque & Orient. Lingg. Professoris Tubingensis, in ספר שמות vel, Onomastico Sacro, Tubingæ A. מלכא 1666. edito, Libro Primo, seu parte priori, c. XVI. pag. 250. premens, illud cum duabus immediate precedentibus vocibus, & versu subinsequenti IV. V. & VI. ita interpretatur: Ego sum Jehova (i. e. UT SUM JEHOVA!) Apparueram quidem Abrahamo, Isaaco & Jacobo in EL SCHADDAI (juraveram Abrahamo: *Ut sum EL SCHADDAI* Genes. XVII. 3. Juraveram eisdem אֲנִי UT SUM! *So wahr ich bin! fœdus in eo recum, ut tu multitudinis pater evadas*, loco eodem vers. 4. Juramentum hoc firmaveram Isaaco: *Præstabo juramentum illud, quod juravi Abrahamo patri tuo*, Genes. XXVI. 3. Juraveram Jacobo: UT SUM JEHOVA, *DEus Abrahami Patris tui &c.* Genes. XXVIII. 13.) At nomine meo Jehova, in juramentum assumpto, nondum innotui ILLIS, quos oneribus Ægyptiis levabo, Israelitis. Quin etiam, interposito juramento, stabiliveram fœdus cum illis (Abrahamo, Isaaco & Jacobo) me daturum illis (*Israelitis, eorum posteris*) terram Cananæam, terram peregrinationum eorum, in qua peregrini commorantur (*Patres.*) Insuper etiam ego audivi querimonias Israelitarum, quos Ægyptii servire cogunt, & recordabor fœderis mei. Quapropter

hoc à me Israelitis renunciato : UT SUM JEHOVA
(qui Patribus vestris innotuit) ita subducam vos Ægyptio-
 rum oneribus &c.

§. V.

Quod hanc HILLERI & STARCKII de sensu
 textus nostri mentem concernit, eam non approbamus,
 quia (I.) nullo firmo nititur fundamento. Adducitur
 quidem locus Ezech. c. XX. v. 5. 6. modo sequenti: *Sic*
dicat Dominus Jehova DEus, quo die elegeram Israellem, tum
elevabam manum meam (i. e. jurabam) *semini domus Jaco-*
bi, ואודע להם & innotesceram ipsis in terra Ægypti: ele-
vabam, inquam, manum meam ipsis, dicendo, ego sum Je-
hova DEus vester. Eodem, inquam, die elevabam manum
meam ipsis, me educturum eos ex terra Ægypti. At enim ve-
 ro, quantum nos colligere valemus, in hunc potissimum
 finem, ut evincatur, pronomen לרום Exod. VI. v. 3. po-
 steros potius Patriarcharum, quam Patriarchas ipsos re-
 spicere, quia ibidem affirmatur, DEum manum suam *se-*
mini Domus Jacobi elevasse, *ipsique* in terra Ægypti notum
 factum esse, in quo, cum id veritati etiam conveniens
 sit, siquidem, ceu §. sequens clarius docebit, Israelitæ,
 jam jam ex onerosa servitute Ægyptiaca educendi, pro-
 prie objectum loci citati existunt, facile consentimus. Si-
 cubi vero Autores allegati ex adducto Ezechielis loco de-
 monstrare voluerint, sapius memorata verba Mosis, dicta
 in §. præcedenti ratione, explicanda esse, regerimus (a)
 sub iudice litem adhuc existere, an Ezechielis c. XX. v.
 5. 6. elevare manum idem sit ac *jurare*. Sane, manum
 elevare non modo significat *jurare*, sed etiam, *graviter pu-*
nire, item, *gratiam & auxilium prestare*, quod docet
 MATH. POLUS, in *Synopsi sua Criticorum ad Eze-*
 chielis

chielis verba: *Levavi manum meam &c.* scribens: ⁵ Phra-
sis hac variè accipitur. Gestus hic est (1.) jurantis: q. d.
Juravi eis. (2.) ejus, qui potentiam suam (gratiam scilicet
& auxilium præstando) exserit: q. d. Ostendi potentiam
& opem meam Mosi & Hebraicis, percutiendo Ægyptios &c.
(3.) ejus, qui percutit & punit: ut retrahit MANUM, qui
punire cessat. Et HECTOR PINTUS, quondam S.
Theol. Doct. inque Academia Conimbricensi S. Scriptura
Profes. in Commentario suo ad Ezechielis locum alle-
gatum phrasin: *manum elevare*, omissa ejus jurandi
significatione, aliter interpretatur, scribens: *Levavi ma-
num meam super eos in deserto. Hoc est, graviter eos puniri.*
*Etsi non omnes eos interfeci, tamen variis calamitatibus lace-
ravi. Postulabat justitia, ut eos occiderem in deserto, ne ter-
ram promissionis ingrederentur, sed prævaluit misericordia
mea. Levare manum hoc loco est castigare & ferire. Vel
promittere: Solemus enim, cum aliquid promittimus, erige-
re manum. Vel est mortem alicui vel vulnera minitari. Et
tunc est sensus: Minatus sum Hebrais flammam variasque a-
rumnas, nisi relicto idolorum cultu & repudiatis sceleribus suis
ad me ipsum converterentur. Quinimo, quod testatur PO-
LUS loco modo adducto, phrasin: *elevare manum*, in
verbis Ezechielis recitatis, idem est MUNSTERO &
CORNELIO A LAPIDE ac gratiam & auxilium præ-
stare. Qui ergo Viri Doctissimi, HILLERUS &
STARCKIUS, in explicatione textus nostri contro-
versi istis, tanquam fundamento quodam, inniti pos-
sunt? (B) apud Ezechielem c XX. v. 5. 6. non legi,
quod DEUS per nomen suum יהוה juraverit, se Israeli-
tas ex terra Ægypti educturum esse, quo tamen in e-
nodatione Loci Exodi VI 3. HILLERI & STAR-
A 3 CKII*

6
 CKII mens tendit. (II.) Sermonem *assertivum* mutat in *Juramento conceptum*, qualis commutatio, si præfertim nullum ejus in contextu extet indicium, interpretationem quandam facile violentam & contortam reddit, quemadmodum ipse Clariss. STARCK, sententiæ maxime Reverendi D. DANZII de verbis nostris, supra §. III. a nobis expositæ, calculum suum addere renuit, quia enunciationem *redditivam* vertit in *interrogativam*. Conf ejus ביאורי המקרא pag. 74. (III.) Radix ראה in Niphal, cum ל vel אל constructa, *videndum se ab aliquo sistere, se alicui manifestare, alicui apparere*, notat, non *jurare*. (IV.) In textus nostri membro priori non asseritur: *Juravi quidem Abrahamo, Isaaco & Jacobo PER JEHOVA*, ut in ejus posteriori inferri queat: At nomine meo יהוה, in juramentum assumpto, nondum innotui Israelitis.

§. VI.

Cum majori fors veritatis specie proinde affirmabimus, Exodi VI. 3. de nominibus divinis אל שרי & יהוה, non *secundum litteram* sermonem esse, quasi Patriarchæ nomen divinum prius, אל שרי, sciverint quidem, posterius autem nomen divinum, יהוה, simpliciter, & quoad litteras etiam suas, ignoraverint, quia illi ipsi nomen hoc pronunciarunt, & in locutionibus suis usurparunt, v. g. Abraham Genes. XIV. 22. Isaacus Genes. XXVI. 25. Jacobus Genes. XXVIII. 16. sed de *Emphasi & significatione eorum*, ut sensus sit: *manifestavi me quidem Abrahamo, Isaaco & Jacobo ut ens for-*

7

fortissimum * & potentissimum, ** i. e. promisi quidem *** Abrahamo, Isaaco & Jacobo, me manu forti & potentissima posteros eorum ex servitute Aegyptiaca cre-

* Vox אַל descendit a radice אַל fortis fuit, quæ, per contuetam lingvis Orientalibus litterarum א & א alternationem, ab Arabico أَلٌ subditos Rexit, incrassuit, unde Plurales Arabici أولي & أُولٌ Robusti, fortes, ipsumque Ebraum אַל Robur, descendunt, oriri videtur, siquidem a radice אַל paruit, dicto audiens fuit, obedivit, א in א mutato, Ebraum אַל, obedientia, congregatio descendit. Ad formam אַל esset אַל, vel ob gutturalem א אַל. Verum א Syrorum more vocalem suam ad præcedentem litteram schevaram rejicit, inque ea implicite, i. e. ita, ut abjiciatur, quiescit. Sic est אַל DEUS, a fortitudine sua infinita sic dictus. Conf. WASMUTHI Ebrais. Restit. Reg. XXXI. m. III. & DANZII מַרְקָק sive Compend. Gram. Ebrao-Chald. §. XXV. m. II. n. II. obl. III. p. 56.

** Nomen אַל est a fine per affirmativum א auctum, a Radice אַל vastavit. Ad formam אַל foret אַל. Sed media radicalis geminata abjicitur, & punctum ejus א, ad præcedentem radicalem, cujus punctum perit, rejicitur. Cumque vox per affirmativum creverit, porro media radicalis abjecta in tertia per Dagesch F. compensatur, & ob illud præcedens vocalis longa א, mutatur in brevem. Sic est אַל ens præpotens, Omnipotens, quasi Vastator, cui nemo resistere potest. Conf. WASMUTHI Ebrais. Rest. Reg. XLI. m. I. & II. ac Reg. VII. m. II.

*** Conf. Genes. XV. 13. seqq. & c. XXVIII. 13.

8
 erepturum esse. Sed nomine meo יהוה nondum inno-
 tui illis, h. e. ut essentiatorem **** & talem, qui
 promissa actu implet, me nondum illis in posteris eorum
 exhibui. Nondum posteros eorum ex servitute Egy-
 ptiaca liberavi. Certe, favet expositioni huic con-
 textus. Moses ad DEum accesserat, moestusque ei
 sub finem præcedentis capitis Quinti indicarat, quod
 Phraeo non solum mandato suo aurem præbere nolit,
 sed quoque Israelitas magis magisque affligat, & labo-
 ribus cumulet. Consolatur propterea DEus sub initium
 sequentis capitis Sexti Mosen, & nomen suum יהוה
 tribus vicibus Majestaticè nominando, eum certiore
 reddit, se promissionem suam, majoribus Israelitarum
 factam, certo impleturum, illosque brevi ex potesta-
 te

**** יהוה est nomen ab initio per ה auctum a Radice היה
 Exiit, fuit. Si puncta propria haberet, ex Pital ad for-
 mam יהבה formari posset. Ad formam enim יהבה
 esset יהוה. Verum, quando Dagesch F. vel, quod fieri
 aliquando docet B. WASMUTHUS in Ebraismo suo re-
 sistuto Reg. VII. m. II. ex ה, littera alias Dageschabili,
 præter necessitatem ejicitur, & sub præcedenti littera per
 vocalem longam compensatur, vel speciali prorsus anoma-
 lia, ut in nomine isto, non tantum Præteriti & Futuri,
 sed temporis etiam Præsentis index sit, cum præcedenti
 suo in cholem resolvitur, fit יהוה, Nomen, ex tribus
 temporum formis miro artificio contextum, quod in partes
 dissolutum, idem est, ac היה & יהוה, יהוה erit, est, fuit,
 ac indigitat Ens, non modo esse suum a se ipso obtinens,
 verum & rebus aliis omnibus existentibus esse suum largi-
 ens. Ens, quod promissionibus suis dat esse suum & com-
 plementum, quodque & fuit, & est, & durabit in omnem
 æternitatem.

9

te Pharaonis & servitute Ægyptiaca liberaturum esse. EGO, inquit, SUM JEHOVA, Ens, quod promissionibus suis esse suum largitur & complementum. *Manifestavi me quidem Abrahamo, Isaaco & Jacobo ut ens fortissimum & potentissimum, cum his promitterem, quod posteros eorum, Israelitas, manu forti & potentissima ex terra Ægypti educere velim; Ast nomine meo Jehova, quoad Emphasin suam & significationem, nondum innotui Israelitis, siquidem hos oneribus Ægyptiis actu nondum levavi. Pepigi utique sœdus meum cum Patriarchis, ut Israelitis darem terram Cananeam, terram peregrinationum Patriarcharum, in qua peregrinati isti sunt. Quinimo audivi preterea clamorem filiorum Israel, quos ipsos Ægyptii servire faciunt, & recordatus sum sœderis mei. Dic ergo ad filios Israel: EGO SUM JEHOVA, Ens, quod promissis essentiam dat, & educam vos ex subjectione onerosa Ægyptiorum, eripiamque vos ex servitute eorum. Redimam, inquam, vos per vim robustam & pœnas magnas. Atque assumam vos mihi in populum, eroque vobis DEUS; Sicque cognoscetis, quod ego sim Jehova, DEUS vester, qui eduxit vos ex subjectione onerosa Ægyptiorum. Venire faciam vos in terram hanc, quam jurando promisi, ut darem eam Abrahamo, Isaaco & Jacobo, & conferam eam vobis hereditariam; EGO enim SUM JEHOVA, Ens promissionibus suis esse suum & complementum dans. Favet insuper expositioni nostræ RABBI SALOMON JARCHI, utpote qui in *Commentario suo* ad Exodi Capituli Sexti versus tertii verba; בְּאֵר שֵׁרִי scribit: הַבְּמַחְתִּים הַכְּסוּת וּבְכֵן אִמַּרְתִּי לָהֶם אֲנִי אֱלֹהֵי שֵׁרִי considerare feci illos promissionibus, & in omnibus illis dixi eis,*

B

EGO

EGO SUM EL SCHADDAI, ac ad illa: וְשֵׁם יְהוָה
 לֹא הוֹדַעְתִּי אִין כְּתִיב כֵּן: notat: לֹא הוֹדַעְתִּי לְהַם
 אֵלָא לֹא הוֹדַעְתִּי לֵאלֹהֵי נִכְרְתֵי לְהַם בְּמִדַּת אֲמִיתוּת
 שְׁלֵי שְׁעֵלֶיהָ נִקְרָא שְׁמִי הַ נֶאֱמָן לְאִמְרַת דְּבִרֵי שְׁהָרִי
 לֹא הוֹדַעְתִּי Non dicitur hoc loco הכִּטְחַחְתִּי וְלֹא קִיַּמְתִּי
 non notum feci, verum לֹא הוֹדַעְתִּי non notus factus sum,
 i. e. non cognitus sum ab illis per modum, qua mihi inest, ve-
 racitatis, quia propter eam nomen meum Jehova, h. e. ens
 fidele promissaque servans, vocatur, propter, inquam, veri-
 tatem sermonis mei. Ecce enim sperare feci Patres, sed non-
 dum præsiliti. Favent ei CALOVIUS, HACKSPA-
 NIUS, MAJUS aliique, quos magno numero alle-
 gant PFEIFFERUS & Clarissimus STARCK locis §.
 I. & IV. citatis.

§. VII.

Objicit tamen Clarissimus STARCK contra hanc
 expositionem nostram (I.) eam magis *allusivam* & *nomi-
 nalem*, quam *realem* & *solidam*, magis κατ' ἀναλογίαν
 quandam *questam*, quam a Spiritu S. *heic intentam* esse,
 exinde quidem *ortam*, quod in Phrasibus apparere in EL
 SCHADDAI, & *innotescere in nomine JEHOVA* op-
 positio concipiatur, cum revera nulla sit, nec quoad
 rem hæ differant, &c. Cum per hætenus probata expli-
 catio nostra contextui congruat, non *allusiva solum* &
nominalis, sed *realis simul ac solida*, magis a Spiritu S. *in-
 tenta*, quam κατ' ἀναλογίαν *questita* est. Cumque no-
 mina שְׁרִי לֵא, quoad *emphasin* & *significationem* su-
 am, existant *nomina divina proprietatis* & *efficacie*, Gottes
Kraft und Macht, *Namen*, cum hoc tantum discrimine,
 ut לֵא, *Robur divinum* in se respiciat; שְׁרִי vero simul
 facit

facultatem, Robur suum potenter exferendi, includat. Nomen יְהוָה e contra, quoad emphasin & significationem suam, sit שֵׁם הָעֶצֶם nomen *divina natura & essentia*, Gottes Wesen Namen, in phrasibus apparere in EL SCHADDAI, & innotescere in nomine JEHOVA oppositio quædam revera est, hæque, ea saltem ratione, differunt, qua attributa divina, quamvis revera non sint accidentia, neque ab essentia divina realiter diversa existant, nihilominus tamen propter infinitam DEI perfectionem & intellectus nostri imbecillitatem inter se, & ab essentia divina, distingvuntur. (II.) Urget, DEum Patriarchis apparuisse, seque iis manifestasse tam in אֱלֹהֵי שְׂרַי, & solo אֱלֹהֵי, quam in יְהוָה & אֱלֹהֵי, ut promissiones, earumque complementa æque ex uno nomine, atque ex alio optime dijudicari possint. ꝑ. Si respectus habeatur ad promissionem de eductione Israelitarum ex terra Ægyptiaca, non valet, DEum, cum in dicto nostro ad Mosen verba faceret, Patriarchis apparuisse & in אֱלֹהֵי שְׂרַי, quam in יְהוָה, quia Posteros eorum ex Ægypto nondum eduxerat. In genere itaque dici quidem potest, DEum Patriarchis se manifestasse & in אֱלֹהֵי שְׂרַי, quam in יְהוָה, non vero habito respectu ad promissionem dictam, ejusque complementum. Similiter quidem promissiones divinæ, earumque complementa, æque ex uno nomine divino, atque ex alio, dijudicari possunt, si ad emphasin & significationem eorum non attendatur. Quodcumque autem hoc sit, promissiones divinæ, earumque complementa, magis ex uno nomine Divino, quam altero, magis v.g. ex יְהוָה, quam אֱלֹהֵי, dijudicari possunt. (III.) Instat, DEum Patriarchis nomine

suo יְרוּחָהּ innotuisse, videlicet Abrahamo, dum filium eum non solum promisit, sed re ipsa etiam exhibuit. Item Jacobo, quando promissioni suæ, de custodiendo eo, & paterne prospiciendo in via versus Mesopotamiam, dedit esse & implementum. Sed nulla est consequentia, DEUS se in aliquibus ut יְרוּחָהּ & שְׂמֵרָה Patriarchis exhibuit. Ergo in omnibus, in promissione etiam de illustri liberatione Ægyptiaca, & possessione terræ Canaan? Accedit, quod pronomen לְרוּחָהּ in dicto nostro vel ex ipsius STARCKII mente, non tam Patriarchas ipsos, quam eorum posteros, Israelitas, respiciat.

§. VIII.

Ceterum ex §. præcedaneo VI. præsentis Dissertationis nostræ liquet, nomen יְרוּחָהּ simpliciter & quoad litteras suas Patriarchis ignotum non fuisse, quia (1.) ipsi nomen hoc pronunciarunt, & in locutionibus suis adhibuerunt, ac in textu nostro sermo non existit, de nomine יְרוּחָהּ *secundum litteram*, verum de *emphasi & significatione ejus*. (2.) Pronomen לְרוּחָהּ non referendum est ad ipsos Patriarchas, sed ad Israelitas, tanquam posteros eorum. Exciperet vero quis, inde, quod nomen יְרוּחָהּ in locutionibus Patriarcharum occurrat, inferri non posse, Patriarchas nomen illud divinum revera usurpasse ac scivisse, quia Moses demum per Antilepsin quandam nomen hoc adhibuit. Ast frustra id asseritur. Nam Antilepsis locum saltem habet in verbis ipsius Historici, non aliorum, ab Historico recitatorum, utpote quæ fideliter, ac ita, prout prolata fuere, referri debent.

99 A 6943

ULB Halle 3
002 821 931

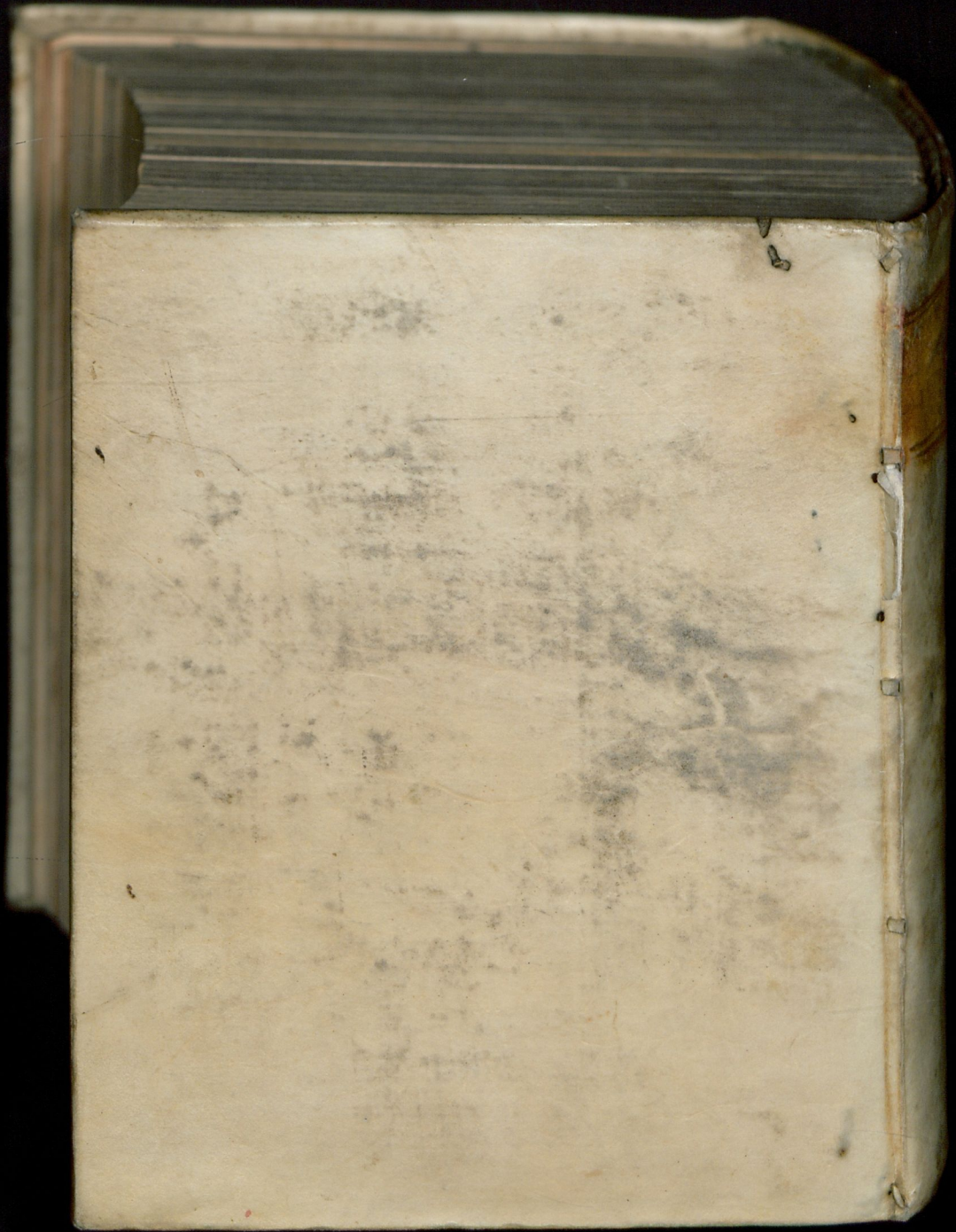

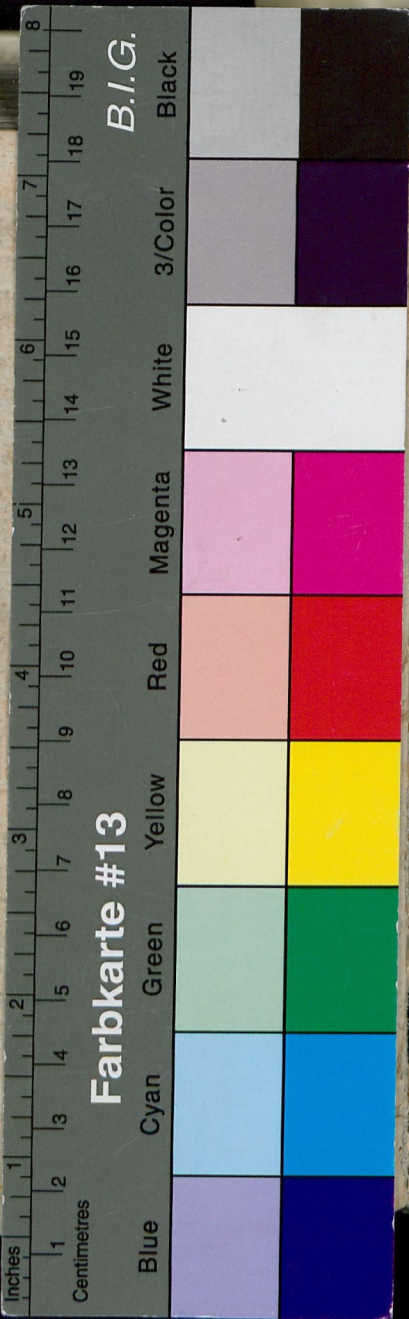
Handwritten mark

Detrov

Vb 17 *Hi 97*

תנ"ך

DISPUTATIONEM PHILOLOGICAM
IN

EXODI CAPITIS SEXTI VERSICULUM TERTIUM:

וארץ אל אברהם אל יצחק וארץ יעקב באל
שרי ושמי יהודא לא נודעתי להם :

AMPLISSIMÆ FACULTATIS PHILOSOPHICÆ
CONSENSU
VENTILABUNT
PRÆSES

M. FRIDERICUS VON SCHÆWEN
ET
RESPONDENS

HENRICUS CHRISTOPHORUS
Wilmelm/ Reg. Pruff.

IN AUDITORIO PHILOSOPHICO

A. R. O. clb lccc xxi. DIE XXI. MAJI AB HORA VIII. AD XI.

REGIOMONTII, LITTERIS REUSNERIANIS.